

PRÁVO EVROPSKÉ UNIE

Úvodní část - PRAMENY (podrob.)

MU – 301, VŠB
2022

Funkce práva v EU

- **základní funkce práva: vnitřní uspořádání systému (řád)**

- **EU je samostatný systém**

- vlastní orgány s vlastní pravomocí
- vlastní aktivity
- finanční nezávislost

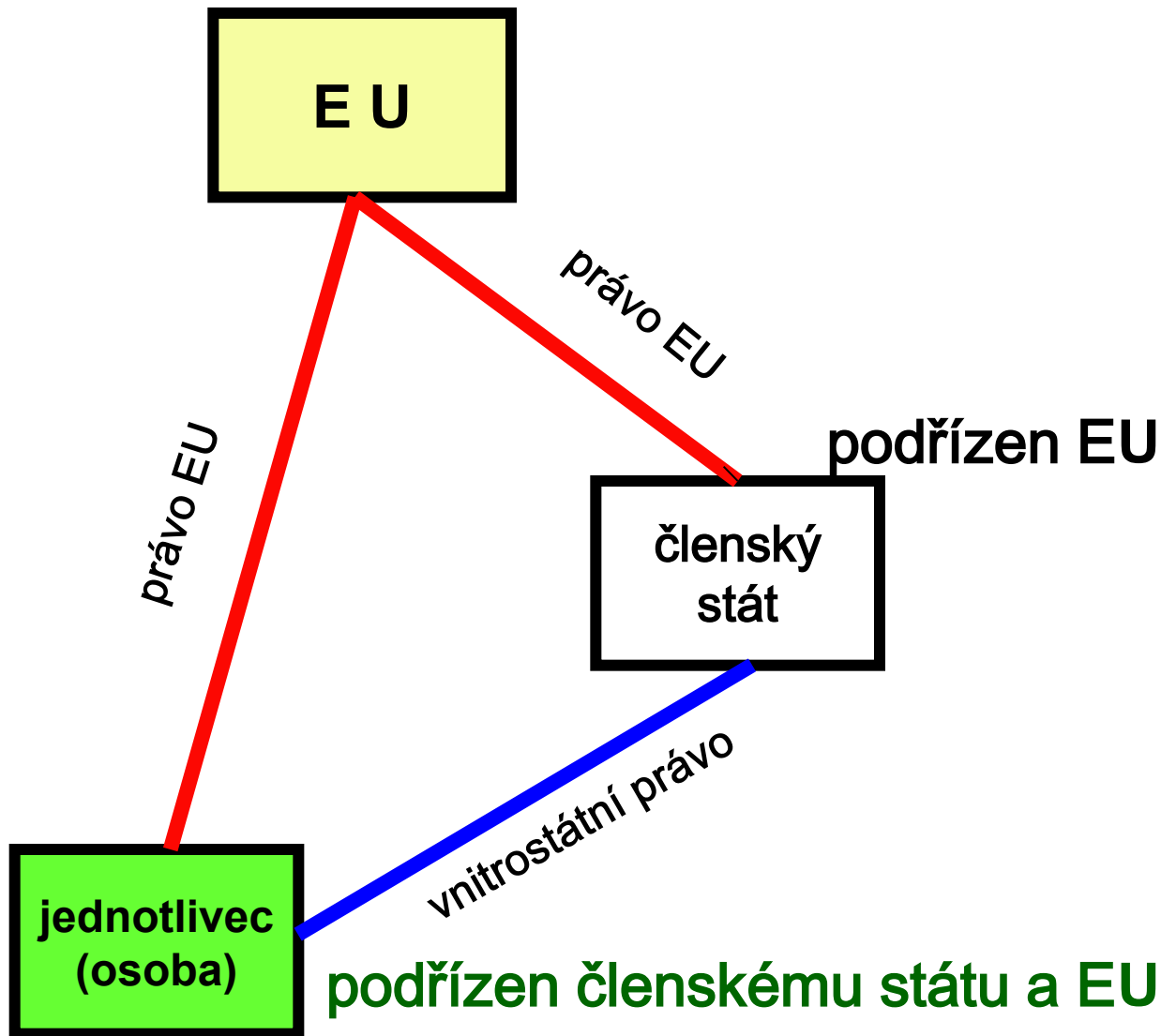
PROTO MUSÍ MÍT VLASTNÍ REGULACI (PRAVIDLA)
UVNITŘ I NAVENEK = PRÁVO EU

- předpisy (právo) – není to ani mezinárodní, ani vnitrostátní
- vlastní soudy

Funkce práva v EU - 2

Vlastní funkce práva EU (co vlastně musí regulovat):

- **1. výstavba (mechanismus fungování) EU** (institucionální struktura)
- **2. vztah k členským státům (pravomoci)**
- **3. úprava vlastní činnosti** (jednotlivé oblasti integrace a spolupráce)

System českého práva

1. horizontální uspořádání:

- veřejné – soukromé – procesní
- odvětví

• 2. vertikální uspořádání (právní síla):

- ústavní pořádek (ústavní zákony, Listina)
- zákony
- nařízení vlády, vyhlášky ústředních orgánů
- vyhlášky územních orgánů

System práva EU

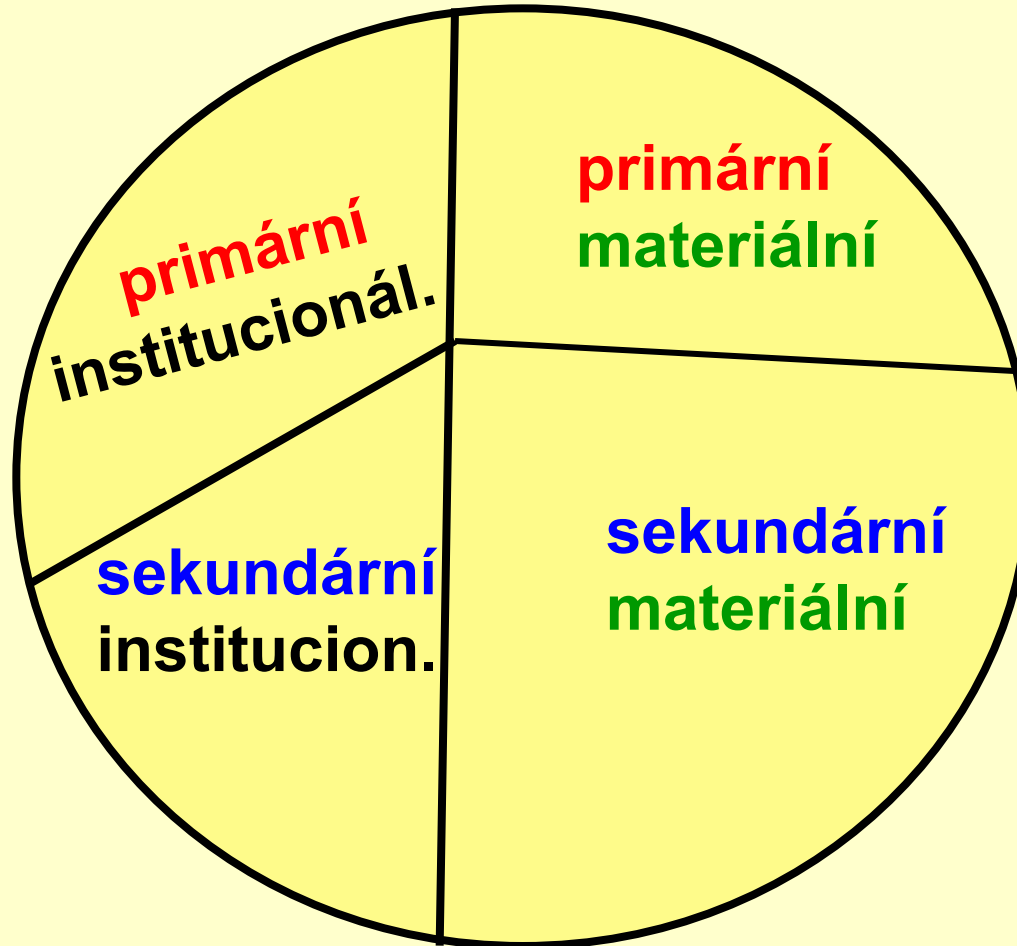
1. horizontální uspořádání:

- institucionální
- materiální – „odvětví“

2. vertikální uspořádání (právní síla):

- *primární právo* (zřizovací smlouvy – mezi členskými státy)
- *sekundární právo* (vytvářené institucemi EU)

System práva EU - schéma

Právo EU jako integrační nástroj

- **právo jako integrační nástroj** nadstátního prostředí
- **2 metody úpravy:**
 - *samostatná unijní úprava (primární, nařízení) – paralelně s vnitrostát. právem*
 - *určování obsahu vnitrostátní úpravy (směrnice)*
- **zajímají nás směrnice?**

Primární právo EU – zřizovací smlouvy

1. **Pařížská smlouva** (o zřízení **ESUO**) (podeps. 1951/v platnost 1952),
- 2.-3. **Římské smlouvy** (o zřízení **EHS a Euratomu**) (1957/1958)
(dnes místo EHS - **SMLOUVA O FUNGOVÁNÍ EU, EURATOM** zachován)
4. Úmluva o společných orgánech (Slučovací smlouva) (1965/1967),
5. **Jednotný evropský akt** (1986/1987),
6. **Maastrichtská smlouva o Evropské unii** (1992/1993), dnes **SMLOUVA O EU**
7. **Amsterodamská** smlouva (1997/1999),
8. **Smlouva z Nice** (2000/2003),
9. Smlouva o **ústavě pro Evropu** (Ústava EU) - podeps. 2004, nevstoupila v platnost,
10. **Lisabonská smlouva** (2007/2009).

+ **smlouvy rozpočtové** a **smlouvy o přístupu nových členů**

[Spojené království Velké Británie a Severního Irska vystoupilo k 31. lednu 2020](#)

Současný stav smluv primárního práva

I. Smlouvy základní, trvale platné:

1. Smlouva o fungování EU (býv. Smlouva o založení EHS/ES)

2. Smlouva o EU (Maastrichtská)

(3. Smlouva o EURATOMu)

II. Smlouvy revizní, jejichž funkce končí zapracováním jejich obsahu do smluv základních:

= všechny ostatní (*Slučovací smlouva, Jednotný evropský akt, Amsterodamská, Niceská, Lisabonská*)

(na tyto smlouvy se již dnes neodvoláváme, jsou zapracovány do smluv základních, mají dnes již jen historický význam)

III. Všechny přístupové smlouvy a smlouva o vystoupení GB

Prameny práva EU

- **primární právo:**

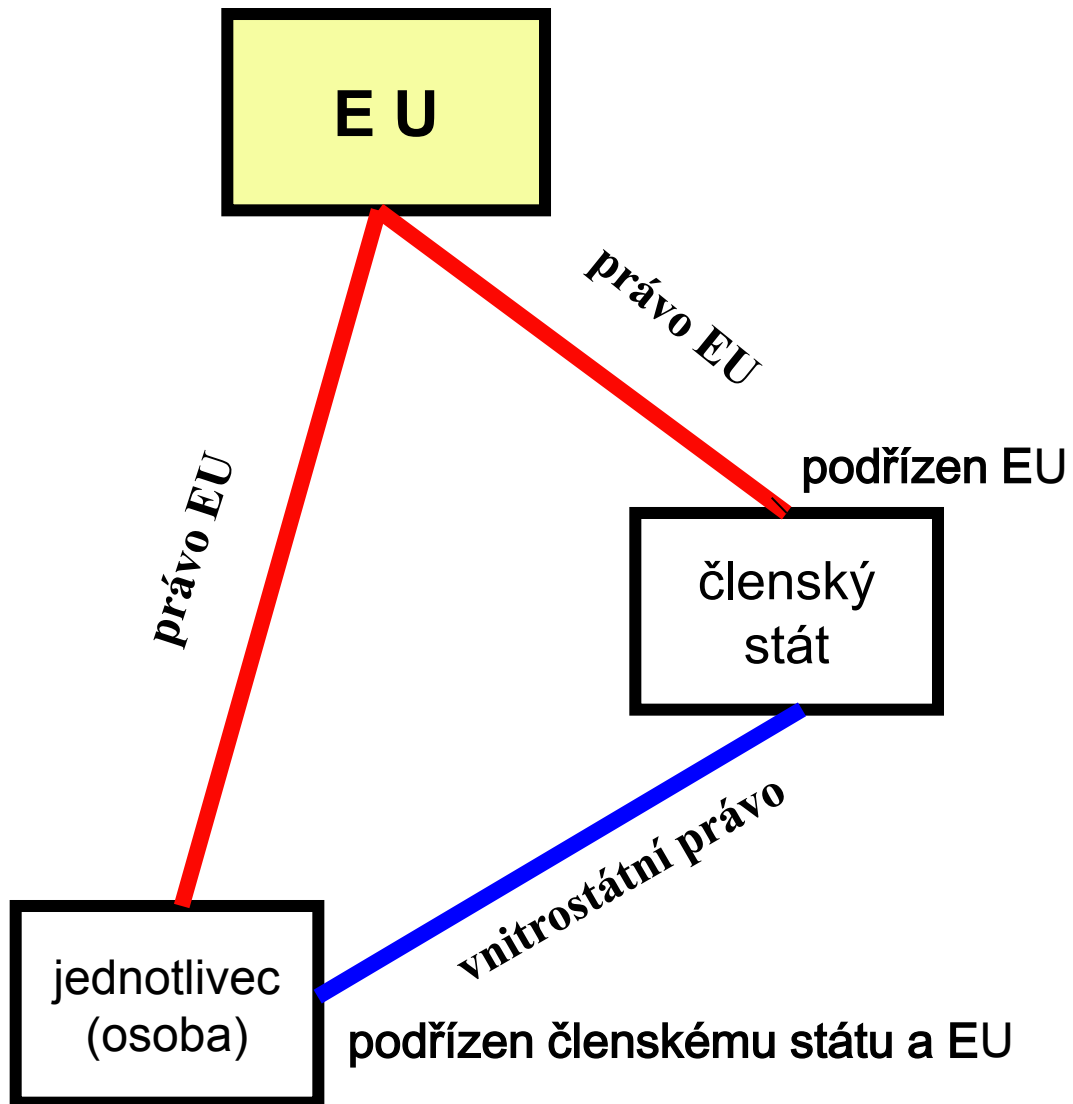
- **mezinárodní smlouvy** („zřizovací“) mezi členskými státy (SEU, SFEU, Euratom) + Listina základních práv EU + **obecné zásady práva EU**

- **sekundární právo – legislativní akty:**

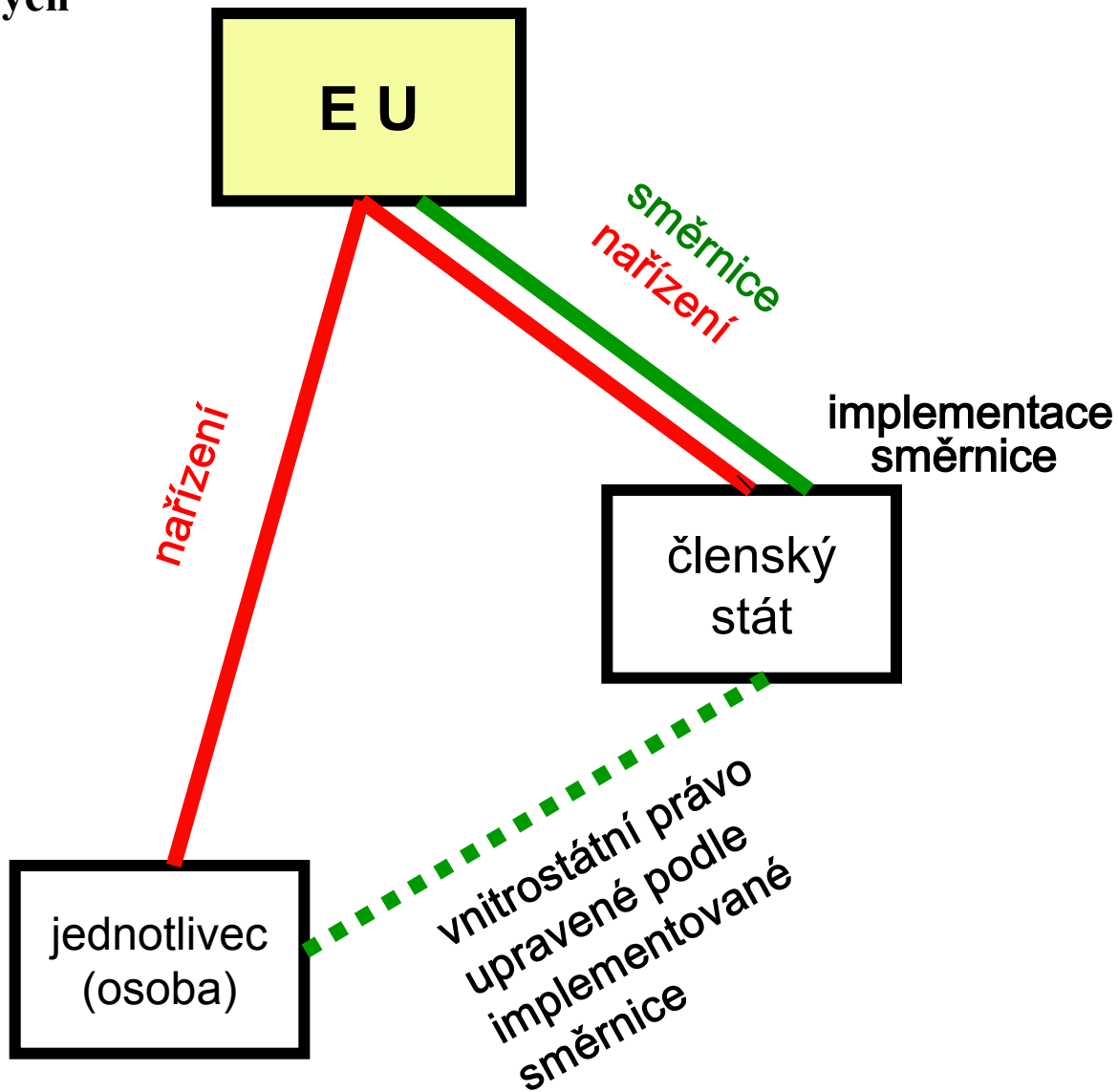
- **nařízení**
- **směrnice**
- **rozhodnutí**

(mezinárodní smlouvy uzavírané EU)

+ **nelegislativní akty Komise (analogie našich vyhlášek)**

prameny sekundárního práva v jednotlivých vztazích

Nařízení: nahrazuje nebo doplňuje naše zákony

- **Základní charakteristika nařízení:**
- = „unijní zákon“ platný stejně v celé EU
- je přijímáno zpravidla tam, kde je **nezbytná jednotná úprava v celé EU** z těchto důvodů:
- předmětem úpravy jsou právní vztahy na úrovni unijní - proto nemohou být upraveny vnitrostátně (zejména oblasti s výlučnou pravomocí EU, ale i další - např. sociální zabezpečení migrujících osob),
- unifikace vnitrostátních úprav cestou jejich nahrazení nařízením (zjevná unifikace).
- *(výjimka: GDPR – velmi specifické)*

Směrnice: ponecháváme si naše zákony, ale jejich obsah je předurčen směrnicí, tedy Unií

- **Základní charakteristika směrnice**
- *používá se zpravidla tam, kde pravomoc EU ponechává právní úpravu dané oblasti vnitrostátnímu právu – sdílená pravomoc*
- *je nástrojem pro ovlivnění obsahu vnitrostátního práva ve směru unijních zásad:*
 - *sbližování (harmonizace) obsahu vnitrostátních pravidel, někdy téměř (skrytá) unifikace,*
 - *vytváření minimálního (evropského) standardu vnitrostátní úpravy*

Ukázka směrnice (ochrana spotřebitele)

Připomínáme: směrnice je určena členskými státy, ne jednotlivým subjektům práva

Členské státy zajistí, aby v zájmu spotřebitelů a konkurentů existovaly přiměřené a účinné prostředky zabraňující dalšímu používání nepřiměřených podmínek ve smlouvách, které uzavírají prodávající nebo poskytovatelé se spotřebiteli.

Členské státy mohou přijmout nebo ponechat v platnosti přísnější ustanovení slučitelná se Smlouvou v oblasti působnosti této směrnice, aby zajistily nejvyšší stupeň ochrany spotřebitele. (*MINIMÁLNÍ STANDARD HARMONIZACE*)

Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 31. prosince 1994. Neprodleně o nich uvědomí Komisi. (*TRANSPOZIČNÍ LHŮTA*)

Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení.

Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice (Komise to kontroluje).

Směrnice - provedení

- transpozice
- implementace

Transpozice směrnice

- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU ze dne **3. dubna 2014** o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES
- Text s významem pro EHP
- **Článek 29 - Provedení**
- 1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do **20. května 2016**. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.
- TRANSPOZIČNÍ LHŮTA JE ZDE NĚCO PŘES DVA ROKY (obvyklé)
- 2. Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. ...
- 3. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.
- **Článek 32 - Vstup v platnost**
- Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Následky *netranspozice* směrnice členským státem řádně a včas

- řízení před Komisí (+ před Soudním dvorem) (bylo porušeno právo!)
- přímý účinek směrnice
- nepřímý účinek směrnice
- odpovědnost typu Francovich